

Türkiye'nin İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı'nın Geliştirilmesi Projesi

21 Haziran 2010 tarihinde yapılan son toplantının ardından iklim değişikliği ulusal eylem planı hakkındaki gelişmelerden Temmuz-Ağustos 2010 sayımızda sizlere bahsetmiştik. <http://iklim.cob.gov.tr/iklim> web sitesinde konu ile ilgili yayınlanan son dokümanlara ulaşabilirsiniz.

Daha önceki sayılarımızda karbon ticaretinden bahsettiğimizi hatırlarsınız, yine bu çalışmalar paralelinde yürütülen gelişmeleri de bu sayımızda sizlerle paylaşacağız.

Türkiye, 24 Mayıs 2004 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne, 26 Ağustos 2009 tarihinde ise Kyoto Protokolü'ne taraf olarak iklim değişikliğine yönelik yürütülen küresel mücadelede yerini almış bulunuyor. Kyoto Protokolü'nün ilk yükümlülük döneminde (2008-2012) sayısallaştırılmış sera gazı azaltım veya sınırlama yükümlülüğü bulunmayan Türkiye, Protokolün emisyon ticaretine konu olan esneklik mekanizmalarından yararlanamıyor ve zorunlu piyasalara katılamıyor.

Kyoto Protokolüne göre ülkeler iki genel sınıfa ayrılmıştır. Ek 1 ülkeleri olarak anılan ülkeler

gelişmiş olan ülkelerdir. Bu listede yer almayan diğer ülkeler ise gelişmekte olan ülkeler olarak adlandırılır ve Ek 2 ülkeleri olarak protokolde yer alır. Ek 1'de yer alan ülkeler sera etkisine neden olan gazların salınımını azaltmayı kabul etmiştir. Ek 1'de yer almayan ülkelerin sera gazı azaltma sorumlulukları yoktur ancak her yıl sonunda sera gazı envanter raporu hazırlayıp sunmakla yükümlüdürler.

Kyoto Protokolü, Ek 1 ülkelerinin sera gazı salınımı hedeflerine ulaşmak için başka ülkelere salınım kotası satın alabilmeleri esnekliğine imkân tanımıştır. Bu emisyon ticareti veya en çok üretilen sera gazının karbon olması nedeniyle karbon ticareti olarak da tanımlanır.

Emisyon Ticareti ve/veya Karbon Ticareti Nedir? Kyoto protokolünde emisyon azaltım mekanizmasını çalıştıranın en ekonomik yolu olarak ortaya atılan bir sistemdir.

Kyoto protokolü kapsamında her üye ülkeye belli bir emisyon kotası tahsil edilmekte ve üye ülkelerin bu kotaları kendi üreticileri arasında "paylaşması" beklenmektedir. Plana göre ülkelere yaklaşık olarak 1990 yılındaki emisyonlarının %5,7 altına düşmeleri beklenmektedir. Herhangi bir ülke yada üretici kendi kotasını aşarsa, daha az emisyon üreten diğer ülke yada üreticilerden emisyon kotası "satın" alabilecektir.

Türkiye'de Gönüllü Karbon Piyasası

Her ne kadar Türkiye bahsi geçen esneklik mekanizmalarından yararlanamasa da, bu mekanizmalardan bağımsız olarak işleyen, çevresel ve sosyal sorumluluk ilkesi çerçevesinde kurulmuş olan Gönüllü Karbon Piyasası'na yönelik projeler geliştirilmeye ve uygulanmaya devam ediyor.

Gönüllü karbon piyasalarında işlem gören sertifikaların geliştirildiği projelere devam ediliyor. Bugüne kadar ulusal bir kayıt sistemimiz olmaması nedeniyle net bir sayı belli olmamakla birlikte Altın Standart (Gold Standard), VER ve VCS standart kuruluşlarına kayıtlı 100'ün üzerinde Türk projesi bulunuyor.

Kayıt sistemleri GKP' de giderek artıyor. Gönüllü Karbon Piyasalarının daha etkin işlemesine katkıda bulunacak bir sisteme, ulusal karbon

piyasa stratejisini geliştirmek için ihtiyaç var. Karbon kayıt sisteminde şeffaflığı ve bütünlüğü sağlanması ve Türkiye’de üretilen sertifikaların güvenilirliğinin artması için iyi tasarlanmış bir karbon kayıt sistemi gerektiğı düşünülüyor.

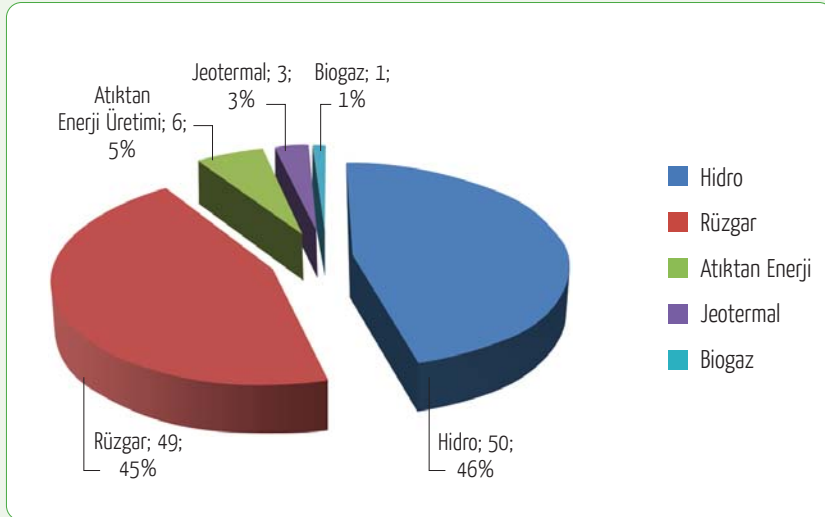
yapılabilecek.

Kayıt İçin Gerekli Belgeler

İlk defa projesinin siciline kayıt ettirecek tüzel kişi veya projenin geliştirilmesi için

Türkiye’nin gönüllü karbon piyasası (GKP) profili

Bugüne kadar kayıt olmuş GKP projesi	109
Tahmini Yıllık Emisyon Azaltımı	- 8 milyon ton eşdeğer CO2
Tahmini Piyasa Hacmi	83,2 milyon ABD Doları

Kaynak: Gold Standard, VCS,VER+,Ecosystem marketplace;16 Ağustos 2010

Karbon Proje Sicili

07.08.2010 tarihinden 27665 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Sera Gazı Emisyon Azaltımı Sağlayan Projelere İlişkin Sicil İşlemleri Tebliğı ile Çevre ve Orman bakanlığı bünyesinde karbon sicili kurulmuştur.

Karbon Siciline Kayıt İşlemleri

Sera gazı emisyon azaltım projesini geliştiren tüzel kişi veya projenin geliştirilmesi için yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlar karbon siciline kayıt yaptırılabilir.

Karbon siciline <http://karbonkayit.cob.gov.tr> veya <http://iklim.cob.gov.tr> adreslerinden kayıt

yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlar öncelikle kendilerini kayıt ettirmelidir. Kayıt için řu belgeler gönderilmelidir:

- Yerel yönetimler ve kamu kurumları: Tebliğ Ek-1’inde yer alan formun imzalı ve kaşeli aslı

Firmalar:

- Tebliğ Ek-1’inde verilen formun imzalı ve kaşeli aslı
- Noter tasdikli ticaret sicil belgesi
İmza sirküleri

Vakıflar,Dernekler ve Diğerk Sivil Toplum

Kuruluşları:

- Tebliğ Ek-1’inde yer alan formun imzalı ve kaşeli aslı
- İlgili dernekler müdürlüğünce onaylanmış dernek tüzüğü
- Yetki Belgesi
- Dernek Kuruluş bildirgesi

Bakanlığa kayıtlı proje sahipleri kayıt için aşağıda belirtilen belgeleri Bakanlığa göndermelidir:

Onaylama ařamasında olan projeler için;

- Tebliğ Ek-2’sinde verilen proje künyesini

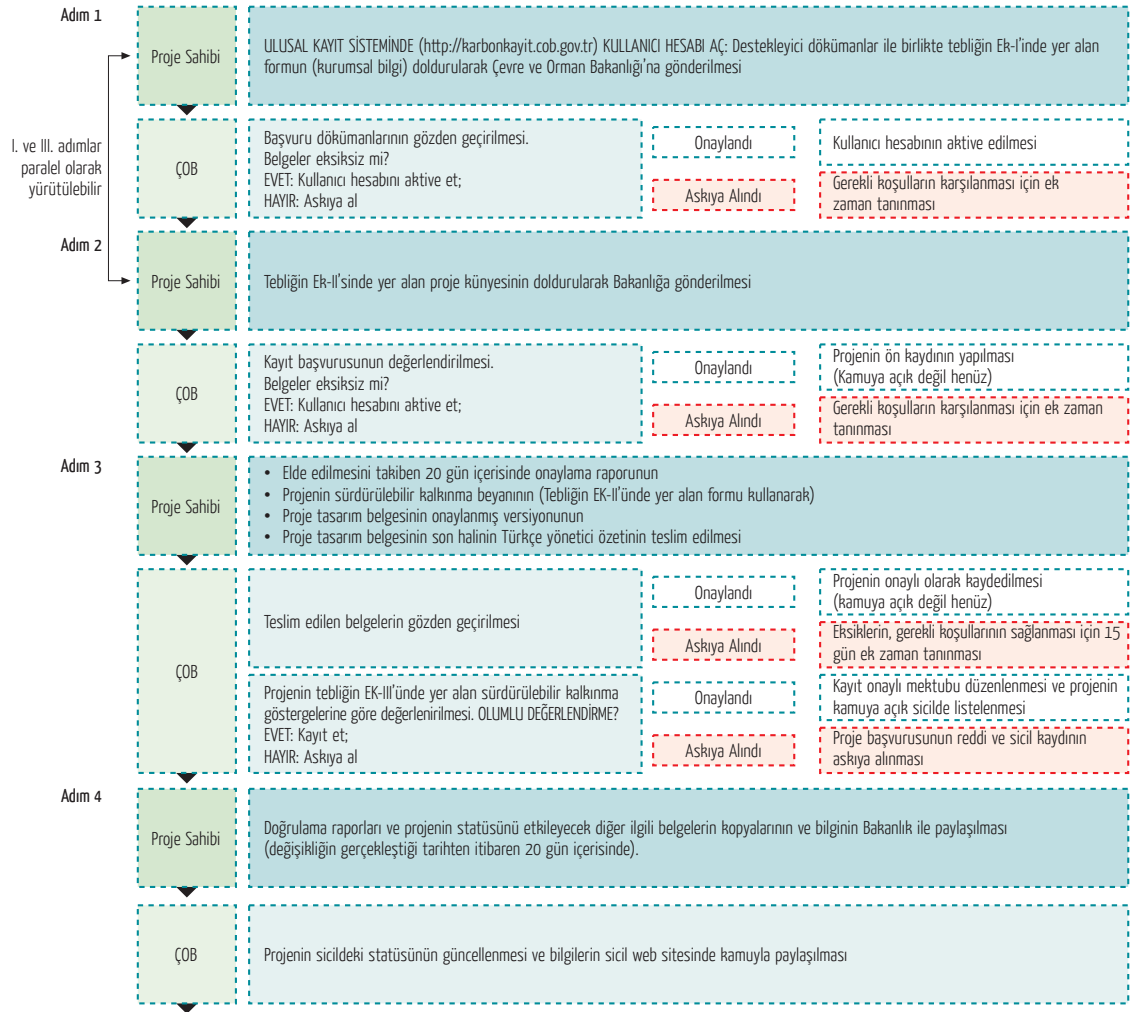
Onaylanmış ve doğrulanmış projeler için;

- Tebliğ Ek-2’sinde verilen proje künyesini,
- Tebliğ Ek-3’ünde verilen sürdürülebilir kalkınma kıstaslarını,
- Onaylanmış proje tasarım belgesini,
- Başka bir dilde ise onaylanmış proje tasarım belgesinin proje sahibi tarafından onaylanmış Türkçe özetini,
- Onaylama raporunu,
- Başka bir dilde ise onaylama raporlarının
- Bağımsız Denetleyici Kuruluş tarafından hazırlanmış Türkçe özeti veya noter tasdikli
- Türkçe evirisini

PROJE KAYIT BAŞVURU SÜRECİ

Mevcut Durum Değerlendirmeleri

Bu çalışmalarla birlikte ülkemizdeki mevcut durumun değerlendirilmesi çalışmalarında son noktaya da gelindi.

Konu ile ilgili taslak raporları İklim Daire Başkanlığı'nın web sitesinde yayımlandı. Mevcut durum Değerlendirme taslağında verilen Atık Sektörü için yıllara göre verilen

sera gazı ve CH4 emisyonlarına ilişkin tablo verilmektedir. (diğer sektör raporlarına kaynaklar bölümünde verilen bağlantıdan ulaşabilirsiniz.)

Tablo 1. Türkiye'nin sektörlere göre toplam sera gazı emisyonları (milyon ton CO₂ eşdeğeri), 1990-2008

Milyon ton	Enerji	Endüstriyel İşlemler	Tarımsal Faaliyetler	Atık	Toplam
1990	132,13	15,44	29,78	9,68	187,03
1995	160,79	24,2	30,35	23,83	239,17
2000	212,55	24,37	27,37	32,72	297,01
2005	241,45	28,75	25,84	33,52	329,56
2007	288,7	29,26	26,31	35,71	379,98
2008	277,7	29,83	25,04	33,92	366,49

Kaynak: TÜİK, 2010

Not: Arazi kullanımı ve arazi kullanım değişimlerinden kaynaklanan emisyonlar envantere dâhil edilmemiştir.

Tablo 2. Türkiye'de atık sektörü CH₄ emisyonu, 1990-2007 (1000 ton)

SERAGAZI KAYNAKLARI	Atık	Katı Atık Bertarafı	1.Düzenli Depolama	2.Atıkların Kontrolsüz Depolanması
1990	304,12	304,12	0	304,12
1995	967,32	967,32	111,18	856,14
2000	1.382,98	1.382,98	548,83	834,15
2005	1.416,78	1.416,78	545,02	871,76
2007	1.516,65	1.516,65	725,73	790,93

Kaynak: TÜİK, 2010

Kaynaklar:

- Türkiye Mevzuatında Karbon Piyasalarını Etkileyebilecek Hükümler <http://iklim.cob.gov.tr/iklim/Files/MEVZUAT%20TARAMASI%20-%20FINAL.pdf>
- Türk Vergi Kanunları ve Diğer İlgili Mevzuat Hükümleri Kapsamında

Karbon Ticaretinin Vergilendirilmesi

- <http://iklim.cob.gov.tr/iklim/Files/karbon%20ticaretinin%20vergilendirilmesi.pdf>
- Taslak Raporlar <http://iklim.cob.gov.tr/iklim/AnaSayfa/resimliHaber/10-09->

01/T%20c3%bcbrkiye_nin_%c4%b0klim_De%c4%9fi%c5%9fikil% c4%9fi-Ulusal_Eylem_Plan%c4%b1_n%c4%b1n_Geli%c5%9ftiri lmesi_Projesi_Mevcut_Durum_De%c4%9ferlendirmesi_Taslak_Rap orlar%c4%b1.aspx?sflang=tr

22/25 NOV. 2010
PARIS NORD VILLEPINTE
FRANCE

International Packaging Exhibition

 FOOD

 BoL

 H@B

 LUXE

 TOUS PRODUITS

***AKILLICA PAKETLEYİN !**

İnovasyon, üretimin her aşamasına akıllı çözümler katarak sürdürülebilir gelişme çerçevesinde daha fonksiyonel, daha çekici ve daha dayanıklı ambalajların tasarlanmasını sağlıyor.

EMBALLAGE 2010 fuarına gelin ve pazarınıza en uygun ürünler sunan en dinamik tedarikçileri ziyaret edin. Farkınızı ifade edin !

EMBALLAGE 2010 , sektörel bölümlere ayrılmış sergi alanı, özel etkinlikleri, konferansları ve tematik alanları ile size zengin bir profesyonel fuar sunuyor.

Fuar giriş kartı için : www.emballageweb.com – Kod : XABUL

An event by
comexposium

Detaylı bilgi için :

PROMOSALONS TURQUİE

Tel : 0 216 467 47 45 - Faks : 0 216 467 57 31

e-mail : promosalons@tnn.net

 emballage
PACKAGING EXHIBITION-PARIS

HELD
TOGETHER WITH

 MANUTENTION
EQUIPEMENTS & SYSTEMES

Tüm Geri Dönüşebilir Atıklar İçin Tek Konteyner

Almanya geçtiğimiz ay sonunda Atık Yönetimi kapsamında yeni bir taslak yönetmelik yayınladı. Bu yönetmeliğe göre aynı malzemeden veya farklı malzemelerden üretilmiş atıklar aynı geri dönüşüm kutusunda toplanacak.

Konulacak olan bu yeni kutu ambalaj atıkları ve ambalaj atığı dışındaki atıkların da (eski plastik oyuncaklar, gazete, mutfak eşyaları v.b.) aynı sistemde toplanması fikrine dayanıyor. Bu aslında Almanya için yeni bir uygulama değil, Leipzig’te 2 yıldır “Gelbe Tonne Plus” isimli pilot proje ile uygulanmaya

devam ediyor. Ancak bu kanun ile birlikte ülke genelinde bir uygulama başlayacak.

Pilot bölgelere yerleştirilen konteynirlarda hangi atıklar toplanacak bunlar belirlenecek. Atık kompozisyonu içerisinde büyük bir kısmın plastik olması bekleniyor. Fakat benzer malzemelerden üretilmiş her şey atılabileceği için hangi malzemenin daha yüksek miktarlarda çıkacağı bilinmiyor.

Önemli bir noktada bu konteynirlarda sadece metal, ambalaj, küçük ev aletleri ve plastiklerin atıkları toplanacak, zaten var olan kağıt, cam

ve belediye atıklarının toplanma sistemi bu kapsamdan ayrı tutulacaktır.

6 Ağustos’ta taslak yönetmeliğin açıklanmasından sonra paydaşlar federal eyaletler ve yerel otoriteler gibi tarafların görüşlerinin alınması ve Alman kanunundaki atık çerçeve direktifini revizyonunu sağlamak için süre tanıdı. Bu süre sonunda tahmin bu ayın ikinci yarısı içerisinde taslak son halini alacaktır.

Taslak Avrupa Komisyonuna bildirilmeden önce görüş ve önerilerin alınması için bakanlıkların (sanayi ve çevre bakanlığı gibi) onayına sunulacaktır.

Leipzig Uygulaması Hakkında

Almanya’nın bir şehri olan Leipzig’te 2 yıldır uygulanan bu pilot proje yapılan bildirimlere göre başarıyla devam ediyor. Bu sistem tek bir geri dönüşüm kutusu ile daha fazla geri dönüşebilir malzemenin toplanmasını sağlıyor. Her gün belirlenen saatlerde kent içinde belirlenen noktalardan konteynirlerin içinde biriken atıklar sorumlu firma tarafından toplanıyor.

Bu sistem ile halihazırdaki sistemin haricinde kişi başı 500 kg daha atık toplandı.

Kaynak: European & Packaging Law 8 Ekim 2010

Avrupa, Plastik Geri Dönüşümünde Oldukça Başarılı

İtalya'dan 4'lü ayrı toplama örneği (sırasıyla; plastik, metal, cam ve kağıt/karton ambalaj atıkları için kutular)

Geçtiğimiz yıl Brüksel'de gerçekleştirilen plastik endüstrisine yönelik bir toplantıda, EuPR-Avrupa Plastik Geri Dönüşümcüleri derneği Başkanı Bernard Merckx, Avrupa'da plastik geri dönüşümünün arttığını bildirirken; geri dönüşüm sektörü için başarılı sonuçlar anlamına gelen bazı gelişmeler hakkında kısaca bilgi verdi.

Bu edimlerde arasında;

- REACH'e ön kayıt işlemi konusu ile ilgili belirsizliklerin sonuçlandırılması (bildiğiniz üzere, hammadde üretimi yapan plastik geri dönüşüm tesislerinin ön kayıt yaptırması konusu ile ilgili bazı muafiyetler gündeme gelmiştir),
- AB Çerçeve Atık Direktifi ve 5 basamaklı atık hiyerarşisinin resmîyet kazanması (önleme/azaltma, tekrar kullanım, geri

dönüşüm, geri kazanım ve bertaraf),

- Kasa ve palet gibi nakliye ürünlerinin geri dönüşümüne yönelik detaylandırmalar,
- Avrupa PET Şişe Platformunun (EPBP) çalışmaları,
- Geri dönüştürülmüş hammaddelerin gıda ile teması ile ilgili yasal düzenlemeler,
- Özellikle inşaat sektörüne yönelik PVC atıklarının geri kazanılmasına finansman sağlamak amacıyla oluşturulmuş Recovinyl oluşumu,
- Atık olmaktan çıkma durumu (end of waste criteria) konusu ile ilgili düzenlemeler, listelenmektedir.

Avrupa genelinde plastik geri dönüşümünün 2007 yılında %20,4 iken; 2008 yılında %21,3 oranında gerçekleştirildiği de bildirilmiştir. Enerji amaçlı yakılmak suretiyle plastiklerin

geri kazanımının ise 2007 yılında %29,2; 2008 yılında ise %30 olduğu eklenmiştir. Avrupa'da 2008 yılı içerisinde plastik atıkların yaklaşık 28 milyon ton'unun tüm bu işlemler sayesinde geri kazanıldığı anlaşılmaktadır. EuPR, endüstriye ve tüketicilere yönelik "Plastik Geri Dönüşümünü Nasıl Artırabilirsiniz?" isimli bir doküman yayınlayarak web sayfasında da paylaşmıştır.

Konuyla ilgili olarak yapılan resmi açıklamada, özellikle plastiklerin mekanik geri dönüşümü sayesinde, AB genelinde CO₂ emisyonunun azaltılabileceği de yer almaktadır.

■ Daha ayrıntılı bilgi için, www.plasticsrecyclers.eu web sayfasını ziyaret edebilirsiniz.